

biologické aspekty těchto dějů. Jen poněkud mlhavá se mi jeví být pasáž věnovaná změnám na úrovni Langerhansových buněk po ozáření UV světlem. Ve statí o kancerogenním působení světla je zdůrazněn význam přetížení buněčných reparačních mechanismů v tomto procesu. Následně je v širších ekologických souvislostech popsáno působení ozonu jako ochranného činitele vůči účinkům UV záření. Kapitola věnovaná kožním fototypům je poněkud stručná a chybí mi zde fenotypy kůže u jednotlivých fototypů. Také zmínka o nultém fototypu, tedy albinovi, by byla vhodná.

Následuje klasifikace fotodermatóz a poté v 10 kapitolách přehled nemocí a stavů světlem navozených a udržovaných, tedy idiopatických fotodermatóz, fotodermatóz sekundárních, syndromů spojených s nestabilitou DNA, teleangiektatických syndromů, léky navozené fotosenzitivity, fototoxických a fotoalergických

reakcí, fytofotodermatitid, porfyrií a pseudoporfyrií. V kapitole o sekundárních fotodermatózách by bylo možné polemizovat s formulací o časté přítomnosti projevů kožních T-buněčných lymfomů ve světle exponovaných oblastech kůže. U časných stádií kožních T-buněčných lymfomů je tomu přímo naopak, především proapoptotickým účinkem světla na buňky lymfomu v kůži.

V následujících 2 kapitolách je přehledně popsán vyšetřovací postup u fotosenzitivního pacienta a postup při provádění fotoepikutánních testů. Důkladně je zpracována problematika fotoprotekce s přehledem fotoprotektivních prostředků k zevnímu a celkovému použití. Zde jsou také uvedeny zásady fotoprotekce u fotodermatóz se zdůrazněním účinné ochrany proti širší oblasti UV světla (vykřívající i UVA záření). Kapitola fototerapie a fotochemoterapie podává přehled léčebných možností a stručně popisuje mecha-

nizmy působení této léčby. Seznam indikací se mi však zdá být příliš stručný a heslo některé fotodermatózy by, právě v intencích této knihy, bylo vhodné přesně specifikovat. Dále je pojednána fotobalneoterapie. Popsaná fototerapie a fotodynamická fototerapie jsou již metodami do léčby fotodermatóz přímo nezasahujícími. Kniha je účelně doplněna ilustracemi a názornou fotodokumentací. Lze také ocenit bohatost citací.

Autor, prof. MUDr. L. Malina, DrSc., v této publikaci zpracoval dané téma zdařile, názorně a přehledně. Vzhledem k její aktuálnosti ji lze doporučit nejen dermatologům, ale široké lékařské veřejnosti.

*doc. MUDr. Vladimír Vašků, CSc.
I. dermatovenerologická klinika LF
MU a FN u sv. Anny
www.fnusa.cz
e-mail: vladimir.vasku@fnusa.cz*

Doručeno do redakce: 3. 1. 2006

Balíková M. Forezní a klinická toxikologie. Laboratorní toxikologická vyšetření. Praha: Galén 2004. 140 stran. ISBN 80-7262-284-6.

Informační příručka je určena širokému okruhu čitateľov s cieľom poskytnúť záujemcom základnú orientáciu v komplexnej toxikologickej problematike.

Jednotlivé kapitoly sa postupne zaoberajú osudom jedu v organizme, laboratórnou diagnostikou akútneho otrávenia, vývojovými trendmi v analytickej toxikológii, rozdelení toxických látok

Zvláštna kapitola je venovaná osudu noxy (jedu) v organizme od cesty vstupu cez absorpciu, distribúciu, biotransformáciu až po jej elimináciu.

Podrobne, ale pritom veľmi prehľadne a názorne sú popísané mechanizmy biotransformácie liečiva noxy, ktoré tvoria najčastejšiu príčinu akútneho otrávenia (alkoholy, psychofar-

maká, analgetiká, chlórované uhľovodíky, drogy). Jednotlivé cesty odbúrania noxy spolu s metabolitmi toxických látok sú zobrazené vo viacerých prehľadných tabuľkách. Dôležitou praktickou informáciou sú terapeutické a toxické hladiny týchto látok s uvedením citačných zdrojov.

V ďalšej časti je uvedený všeobecný prístup k terapii akútneho otrávenia, vrátane prehľadnej tabuľky antidót, kde si však dovoľím pripomenúť v súčasnosti všeobecne veľmi rezervovaný až odmietavý postoj renomovaných medzinárodných toxikologických asociácií k výplachom žalúdka, ako i k neutralizácii pri požití lúhov a kyselín.

Veľká časť príručky je venovaná laboratórnej diagnostike otrávenia. Zdo-

raznený je cieľ toxikologického vyšetrenia a podrobne je popísaná systematická toxikologická analýza – logické zaraďovanie postupov, kde z čiastočných výsledkov vyplýva voľba ďalších postupov, ktoré budú nasledovať k identifikácii jedu. Autorka rozoberá problematiku analýzy jednotlivých biologických materiálov, ich množstvo a výpovednú hodnotu. Neoceniteľnou súčasťou je podrobné popísanie aktuálnych laboratórnych metód s dôrazom na ich výhody ako aj obmedzenia a dôležité sú aj naznačené vývojové trendy v analytickej toxikológii. Popisuje stratégiu toxikologického vyšetrenia pri rýchlej orientačnej identifikácii neznámej noxy, úskalia pri interpretácii skríningových výsledkov (falošná poziti-

vita/negativita). Jedna z kapitol je venovaná noxám pri akútnych otravách. Rozdelené sú podľa druhu toxickéj látky, resp. skupiny toxických látok. Čitateľa určite zaujmú cenné informácie o toxicite rastlín prehľadne rozdelené podľa farby bobúľ, ďalej krov, stromov a húb (nielen všeobecne známej Muchotrávky zelenej).

Samostatná časť je venovaná toxikománii – abúzu drog. Okrem aktuálnej situácie na drogovej scéne sú uvedené aj organizácie, ktoré sa zaoberajú touto problematikou v Európe, t.j. aplikáciou drog a s tým spojenými rizikami spoločenskými, sociálnymi a zdravotnými.

Autorka príručky upozorňuje, že táto publikácia vychádza zo súčasných poznatkov prírodných vied a vlastnej dlhoročnej expertíznej praxe súdnej a klinickej toxikológie. Vzhľadom na i rýchly rozvoj najmä v analytických technológiách autorka upozorňuje, že je potrebné priebežné sledovanie tejto problematiky v odborných časopisoch, ktoré uvádza v texte.

Záver publikácie tvorí prehľad alternatívnych materiálov využívaných pri toxikologických analýzach ako sú sliny, vlasy, mekonium a praktické informácie o možnostiach konzultá-

cií o liečebných postupoch a toxikologických vyšetreniach v ČR.

Autorka sympatickej príručky si dala za cieľ vyplniť medzeru v českých učebniciach toxikológie, čo sa jej ako odborníčke na poli laboratórnej toxikologickej analytiky medzinárodného rozmeru jednoznačne podarilo.

doc. MUDr. Igor Batora, Ph.D.

*prednosta Kliniky pracovného
lekárstva a toxikológie LF UK*

www.fnspsba.sk

e-mail: igor.batora@kramare.fnspsba.sk

Doručeno do redakce: 8. 1. 2006

Marek J (editor). Endokrinní hypertenze. Praha: Galén 2004. 208 stran, ISBN 80-7262-270-6.

Kniha autorů III. interní kliniky 1. lékařské fakulty UK a VFN Praha je prvním dílem plánované edice Trendy soudobé endokrinologie. Tato publikační řada je určena nejen pro endokrinology, ale i pro internisty, kardiology, praktické lékaře a pediatry. Tento díl obsahuje informace z oblasti patofyziologie, diagnostiky a terapie jednotlivých forem endokrinní hypertenze.

První kapitola se zabývá systémem renin-angiotenzin včetně patofyziologie, vlivu na arteriální hypertenzi a možnostmi terapeutického využití ACEI a blokátorů AT1 receptorů pro angiotenzin II, jejich antihypertenznímu, kardioprotektivnímu a renoprotektivnímu účinku, dále možnostem ovlivnění cévních mozkových

příhod a kognitivních funkcí a jejich metabolickým účinkům. Další část se věnuje mineralokortikoidní hypertenzi, především nejčastějšímu onemocnění z této skupiny – primárnímu hyperaldosteronizmu, ale i jiným syndromům z nadbytku mineralokortikoidů, jako jsou některé případy vrozené adrenální hyperplazie spojené s nadbytkem deoxykortikosteronu a další. Přehledně je zde popsána i diferenciální diagnostika stavů spojených s hypertenzí, hypokalemií a změnamí hladin mineralokortikoidů.

Další dvě kapitoly se věnují hypertenzi u Cushingova syndromu a feochromocytomu. Podrobně je zde popsána etiologie, diagnostika a terapie jednotlivých forem hyperkortizoliz-

mu a nové postupy v diagnostice feochromocytomu.

Závěrečné kapitoly jsou věnovány hormonům tukové tkáně, vztahu obezity a hypertenze a dále hypertenze u primární hyperparatyreózy.

Text knihy obsahuje souhrn jak teoretických, tak praktických údajů o dané problematice, je přehledný, doplněný řadou schémat a tabulek. Lze jej doporučit nejen pro endokrinology a internisty, ale i pro praktické lékaře a lékaře dalších odborností.

MUDr. Věra Olšovská

II. interní klinika LF MU a FN u sv. Anny

www.fnusa.cz

e-mail: vols@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 12. 1. 2006

Šlampa P, Soumarová R, Kocáková I et al. Konkomitantní chemoradioterapie solidních nádorů. Praha: Galén 2005. 167 stran. ISBN 80-7262-276-5.

Zhoubné nádory jsou v průmyslových zemích včetně České republiky na druhém místě v příčinách mortality hned za onemocněními kardio-

vaskulárními. Výsledky onkologické léčby se kontinuálně zlepšují, zcela výjimečně v podobě revolučních změn, mnohem častěji jako kumulace po-

stupných dílčích kroků. Moderní onkologie je multidisciplinární obor a prohlubující se integrace jednotlivých léčebných modalit je jedním ze